

Commissie regionaal overleg luchthaven Eelde

Overleg Commissie regionaal overleg luchthaven Eelde (openbaar)

Verslag inclusief acties

Datum overleg en tijd 17 december 2020, 16:00 uur	Opgesteld door A. Toxopeus
Overleg plaats Digitaal	Volgend overleg 18 februari 2021.
Deelnemers	
<u>Aanwezig:</u> C.H. van den Berg (IVN Eelde-Paterswolde) M. Damsma (voorzitter) M. Gerritsen (KLM Flight Academy) A. Hiddema (provincie Drenthe) C. Kuperus (gemeente Groningen) A. Poelstra (Groningen Airport Eelde) A. Toxopeus (secretaris) R. Mulder (omwonenden van de luchthaven gemeente Groningen) H.R. Roelofs (provincie Groningen) W.P.M. Urlings (oud voorzitter) J.A. Oostmeijer (penningmeester SOCROLE) <u>Gasten:</u> L. van Dijken (Groningen Airport Eelde)	<u>Afwezig:</u> M. Adema (Luchtverkeersleiding Operations Eelde) N. Schipper-Simonis (gemeente Tynaarlo)
Verslag	Actie
1. Opening, mededelingen en presentielijst De nieuwe voorzitter opent het overleg om 16:00 uur en heet de aanwezigen hartelijk welkom. De secretaris maakt een presentielijst van de aanwezige leden, omdat het een digitaal overleg betreft kan er geen fysieke lijst getekend worden. Mevrouw Damsma heeft per 1 september 2020 het voorzitterschap van de heer Urlings overgenomen. De voorzitter heeft de volgende mededelingen: - Bericht van verhinderd is ontvangen van de heer Adema; - Andries Poelstra is de vervanger van Onno de Jong voor lidmaatschap vanuit Groningen Airport Eelde; Voorstel rondje van de aanwezigen.	Secretaris presentielijst opstellen.

2. Overdracht Formele overdracht van voorzitterschap van de heer Urlings naar mevrouw Damsma. <u>Urlings:</u> Wie zou ik zijn om iets anders te willen dan de staatssecretaris. Dus ik draag het bij deze graag aan jou over. Met de beste wensen voor de toekomst. De zorgen ook over de ontwikkelingen van het moment. Die liggen zowel in de stukken hier in het hele luchtvaartgebeuren in Nederland, als in de omstandigheden van corona waardoor het allemaal toch wel wat moeilijker is. Maar ik heb je ook bij de voorbereidingen al gezegd, dit is een clubje dat zich prima laat voorzitten. En ik kan ook Hans, dan loop ik vooruit op punt 3, welkom heten. Klaas heeft dat een aantal jaren met verve, overtuiging en prudentie gedaan en ik wens jou hetzelfde toe. Aan jou het woord en het voorzitterschap. <u>Damsma:</u> Bedankt. Hiermee dus die overdracht. En daar ben ik gewoon heel trots en blij om en ik zie een schone taak voor mij weggelegd, gezien de situatie.	
3. Benoeming <u>Voorzitter:</u> Oostmeijer heeft zich net al even voorgesteld. Bij acclamatie wil ik, gewoon hand opsteken of duim opsteken van iedereen, Hans als penningmeester benoemen. Aanwezigen akkoord met benoeming Hans Oostmeijer als penningmeester van de SOCROLE. <u>Voorzitter:</u> Gefeliciteerd met dit penningmeesterschap en heel veel succes in deze samenwerking. <u>Oostmeijer:</u> Ik zal mijn uiterste best doen om in die grote schoenen van Klaas Stol te passen.	
4. Spreekrecht Er is geen gebruik gemaakt van het spreekrecht.	
5. Rondje langs de leden <u>Poelstra:</u> Ik ben al 17 jaar werkzaam op de luchthaven bij de havendienst als Airport Duty Manager. Dus als geruime tijd op Eelde, dus aardig op de hoogte van wat er speelt en speelde in het verleden. Met corona hebben we bijna geen commercieel verkeer, alleen draaien we steeds record na record qua bewegingen van de samenvoeging van de KLS en de Martinair Flight Academy, wat nu de KAFA is maar laat ik Mark niet het gras voor de voeten wegmaaien. Daarnaast met de Luchtvaartnota komt er straks de opdracht tot het aanvragen van een nieuw luchthavenbesluit. De minister heeft besloten dat in participatie aan te vragen. Wij denken dat juist de CRO daar de aangewezen gremium voor is om daar onze wensen neer te leggen en gezamenlijk te komen tot een goede aanvraag. We hebben ook allemaal nieuwe mensen, een compleet nieuwe directie, dus wij de lijntjes bij de CRO ook even kwijt waren. Maar ik ben blij dat we nu weer overleg hebben.	

Van Dijken: Ik denk dat het goed is te weten dat wij de komende periode op de afdeling communicatie, de omgevingscommunicatie ook veel zwaarder zullen aanzetten. Dat heeft met name te maken met de komende aanvraag van het luchthavenbesluit. In die zin gaat de CRO daar ook een belangrijke rol in spelen, omdat ook het ministerie heeft gezegd in de Luchtvaartnota dat we het aan de voorkant al samen moeten doen met de regio. Dus we zullen daarover veelvuldig met jullie overleggen, met jullie over willen praten en van gedachten willen wisselen.

Gerritsen: KLM Flight Academy en Martinair Flight Academy zijn afgelopen jaar geïntegreerd tot één school. Dus inderdaad verantwoordelijk voor een flink aantal bewegingen op de luchthaven. Wat ik al aangaf is het bij ons uitstekend geschikt om te trainen, tegelijkertijd realiseren wij ons ook dat het toegenomen aantal bewegingen iets doet met de beleving van de omgeving. Ik zeg daar ook altijd eerlijk bij, we doen ons best om het tot een minimum te beperken maar we kunnen dat niet helemaal tot nul reduceren want daar is een luchthaven nou eenmaal voor. Wij maken gebruik van de luchthavenstructuur binnen de normen en de regels die daarvoor gelden. Maar ik vind het wel heel belangrijk om aan de CRO deel te nemen. Een belangrijk platform om ook wel enerzijds plannen te kunnen toelichten en anderzijds ook het contact met de omgeving te kunnen onderhouden.

Hiddema: De luchtvaartnota is ondertussen uitgekomen, maar dat is waarschijnlijk bij iedereen al voldoende bekend. Hij ligt nu ter inzage als zijnde vastgesteld en zou afgelopen woensdag in de Tweede Kamer worden behandeld, maar door Corona is dat niet doorgedaan. Dat wordt dan januari. We zijn natuurlijk erg benieuwd en ik denk samen met Groningen Airport Eelde in hoeverre de minister nog gaat bewegen en tegemoet gaat komen aan onze wensen. Daarnaast speelt de luchtruimherziening. Dat is iets wat in het eerste kwartaal van het komende jaar nadrukkelijker aan de orde gaat komen, maar ook dat heb ik in de ingekomen stukken terug gezien. Dus daar zullen we zeker het komende jaar contact over hebben.

Roelofs: Niet veel aan te vullen op Hiddema. Wij hebben de ontwikkelingen landelijk ook nadrukkelijk gevolgd en daar ook behoorlijk fors in geparticipeerd in overleg met het ministerie Luchtvaartnota. Ook het belang wat ons betreft als provincies benadrukt het belang van Eelde als belangrijk vervoersmodaliteit, uiteraard wel binnen bepaalde kaders en grenzen. Daarover is behoorlijk gesproken. Wij hebben wat dat betreft ook in het kader van de zienswijzen onze zorgen wel geuit over onder andere de laagvlieg problematiek die in noord Nederland zijn beslag zou kunnen gaan krijgen. Maar ook de luchtruimherziening heeft onze sterke aandacht en alles binnen de grenzen van het mogelijke. Maar wij vinden wel nog steeds dat Eelde Airport een belangrijke regionale luchthaven van nationaal belang is. Dat zie je onder andere nu al aan het feit dat er twaalf grote KLM kisten staan gepositioneerd, daar is Eelde ook goed voor. Wij zullen die ontwikkelingen blijven volgen als provincie en hechten er veel belang aan.

<u>Mulder:</u> Allereerst zou ik een oproep willen doen om te kijken hoe het staat met het werven van nieuwe bewoners, want ik ben nu de enige nog vanuit Groningen. Er zouden in ieder geval toegevoegd moeten worden, anders vind ik het wel heel erg mager. Tevens had ik ook iets gestuurd over Stichting ABReL, daar was één van de voormalige bewonersvertegenwoordigers (Luinge), die had dat geïnitieerd of was wellicht als eerste benadert. Dat is een overkoepelende organisatie die bewoners ondersteund in dit hele luchtvaart gebeuren. Ik ben benieuwd hoe jullie tegen die brief aankijken. <u>Secretaris:</u> Werving bewonersvertegenwoordiging heb ik met Kuperus opgepakt. Inmiddels is geïnventariseerd wie nog wil en kan. Hier worden gesprekken mee gepland. <u>Mulder:</u> Als bewoner is het enige nieuws dat ik kan zien in de krant of de regionale zenders. Met name als het gaat om continuïteit. Ik begrijp nu hoe de provincie Groningen in het verhaal zit. Ik vind het ook belangrijk dat er iets gezegd wordt wat er nog is. Er zijn volgens mij nog heel weinig aandeelhouders over. En ik zie nu geen afvaardiging van de gemeente Tynaarlo. <u>Voorzitter:</u> Wil iemand daar als aandeelhouder op reageren? <u>Roelofs:</u> Het klopt wat er gezegd wordt er is natuurlijk veel in de pers geweest, ook over het vervreemden van aandelen onder andere aan de Oranjewoud groep en dergelijke. Vooralsnog staan wij als provincie voor 30 % aan de lat voor wat betreft de aandelen. We hebben ons drie jaar geleden ook gecommitteerd om verder te investeren in de luchthaven in die 46 miljoen bijdrage als poort van het noorden. Daar is vooralsnog in elk geval geen politieke beweging binnen ons huis, althans niet voor zover mij op dit moment bekend is, dat wij daar politiek anders in gaan koersen. Hiddema kan dat uiteraard vanuit haarzelf aangeven. Wat betreft de positie van gemeenten weet ik het niet exact, ik volg dat natuurlijk op de achtergrond. Maar dat is best wel wat zorgelijk. En zeker ook in het licht van het standpunt wat meerdere keren door de kamer is geuit door de minister voor wat betreft het mogelijk verder dekken van eventuele tekorten die ook met Eelde samenhangen. Dat zal een uitermate politieke discussie worden. <u>Van den Berg:</u> Ik ben heel benieuwd over de toekomst van de luchthaven en ook omdat er dan kennelijk een besluit toch weer in aantocht is. Daar zitten we al jaren op te wachten. De andere kant het milieu aspect met de stikstof depositie. Daar heb ik vorige keer ook al vragen over gesteld, van hoe zit het daar nu mee. De overlast van vliegtuigen boven het natuurgebied Fochteloërveen. Misschien komt dat nog ter sprake in de toekomst of vanmiddag. Maar ik ben heel benieuwd naar de toekomst.	
6. Vaststelling agenda Agenda ongewijzigd vastgesteld.	
7. Verslag inclusief actielijst overleg 13 februari 2020 Vastgesteld.	Secretaris: Verslag plaatsen op website

8. Ingekomen en uitgaande stukken

Hiddema: Het verslag van de bijeenkomst tussen de voorzitters van de CRO's samen met het Ministerie, dat ging onder andere over de professionalisering van de CRO en ging ook over de verhoging van de budgetten. Ik vond het erg jammer om die informatie nu pas te ontvangen. Mocht er in de toekomst weer mailwisseling zijn met het Ministerie zou ik het op prijs stellen als wij als provincies daarvan ook op de hoogte worden gesteld.

Voorzitter: Dan gaat het met name om de budgetten. Als dat soort zaken aan de orde komen, is het handig om als andere overheidsorganisatie te weten dat er iets verandert.

Hiddema: Precies.

Van den Berg: het heeft een hele lange tijd geduurd dat we geen vergaderingen hadden. We hebben nu een hoos aan stukken gekregen, en vooral links naar allerlei toch heel belangrijke stukken. Ik wou vragen, we zullen volgend jaar weer vaker vergaderen, om tussendoor als het hele relevante stukken zijn om die alvast aan ons toe te sturen.

Voorzitter: Ik kan mij voorstellen, omdat er zoveel tijd tussen heeft gezeten, dat dat nu zo is. Maar ik neem aan dat we echt wel de afspraak kunnen maken om dit frequenter te doen.

Mulder: komen we niet in de problemen met de subsidie voor 2020, omdat we niet vaak genoeg bij elkaar zijn geweest? Zit daar geen verplichting in van zo vaak bij elkaar moeten komen?

Urlings: we doen het nu digitaal. Als het niet fysiek kan, dan maar digitaal.

Voorzitter: Belangrijk dat we ons aan de afspraak van vier keer per jaar vergaderen houden. Maar dat gaat zeker gebeuren. We gaan het in de stukken nakijken.

Ingekomen stukken:

a. Kamerbrief definitieve Luchtvaartnota, inclusief bijlagen:

- Verantwoord vliegen naar 2050 Luchtvaartnota 2020-2050;
- Uitvoeringsagenda Luchtvaartnota;
- Nota van Antwoord Luchtvaartnota 2020-2050;
- Kabinetsreactie op uitgebrachte adviezen en toetsen over de Ontwerp-Luchtvaartnota;
- Bijlage 5. Bijlage Onderbouwing en Evaluatie van het voorstel (CW3);
- Luchtvaart in Nederland.

b. Besluit op Wob-verzoek over Groningen Airport Eelde.

c. Brief verzoek toekennen subsidie ondersteuning bewonersvertegenwoordiging door extern adviseur Stichting ABReL.

Urlings: Het lijkt me een alleszins redelijk voorstel. Ik zou het wel willen beperken vooralsnog tot een toezegging voor 2021. Want het is redelijk onduidelijk hoe dat in de toekomst gaat. Maar ik vind het voor dit moment gelet op het feit dat die € 35.000 er inderdaad komt. Dan vind ik het een redelijk

Secretariaat:
budget zaken
vanuit het
ministerie ook
direct delen met
beide provincies.

Secretariaat:
nakijken
afspraken
subsidie.

verzoek om voor 2021 in die opstart het via die weg te doen. Maar ik zou het alleen willen beperken tot 2021 en dan in het loop van het volgende jaar nadenken hoe je die € 35.000 structureel gaat besteden.

Hiddema: Ik zou daar wel een vraag over willen stellen. Ik vraag mij af om wat voor ondersteuningskosten het dan zal gaan. Want voor zover het vragen of andere kennis betreft, dan zijn de provincies natuurlijk ook altijd bereidt om daar informatie over te verschaffen. Ik zou graag willen weten wat ik mij daarbij voor moet stellen.

Mulder: Het is met name ondersteuning vanuit de Stichting ABReL. Als ik kijk wat ik daar de afgelopen twee maanden aan informatie krijg en praktische handreikingen. Zodat ik qua kennis eigenlijk, zonder dat ik dit hoeft te vragen aan de provincie, in ieder geval op hetzelfde niveau zit ook bijvoorbeeld over het Luchthavenbesluit en welke stappen daar gemaakt worden. Wat er speelt bij het ministerie. Ik krijg enorm veel informatie die ik anders nooit had gehad. Daarmee zit ik eigenlijk qua kennis op een vergelijkbaar niveau. Ik moet zeggen dat ik dat erg waardeer. Daar kan ik ook, om wat anders te noemen, toen in het nieuws kwam dat er wellicht iets met militaire vliegtuigen richting Eelde zou gaan en die verontwaardiging zag, vond ik het eigenlijk, door de informatie die ik vanuit de stichting kreeg, wat minder dramatisch. Als het gaat om dit jaar met name door het Luchthavenbesluit, daar kan ik ook veel beter beslagen ten ijs komen.

Hiddema: Betekent dat dan eigenlijk dat u daarmee de Stichting ABReL gaat financieren?

Mulder: Voor een deel wel.

Hiddema: Dan is het misschien voor de rest van de commissie wel van belang dat, als ik goed ben geïnformeerd, deze zelfde stichting vorig jaar of het jaar daar voor, ook een subsidieverzoek bij de CRO heeft ingediend en dat toen juist is besloten dit niet te honoreren.

Urlings: We hebben dat toen niet gehonoreerd, omdat het niet in de taakomschrijving van de CRO stond. Als er nu een budget uitbreiding komt, juist voor deskundigen ondersteuning. Want daar is die € 35.000 voor bedoeld. Hebben we nu de situatie bereikt waarin we iets kunnen doen met die deskundigheidsbevordering. Om dat op te starten is die Stichting ABReL. Ik zou adviseren om voor 2021 het besluit te nemen, maar nog geen structureel besluit omdat je de komende tijd moet uitkijken hoe dat zich gaat verhouden. Één van de ideeën bestaat dat het Rijk de Stichting ABReL rechtstreeks zal financieren, en dat zal dan weer in mindering gebracht worden bij de CRO. Daarom zeg ik ook ik vind het voor 2021 een prima idee. We hebben daar ook het geld voor gekregen. Maar denk er wel over na hoe je in de toekomst die budgetten voor deskundigheidsbevordering die nu aan de CRO zijn toegezegd gaat besteden. Die toezegging is gedaan omdat van de CRO juist in grote stukken als het Luchtvaartbesluit, de herziening van het luchtruim veel gevraagd gaat worden.

Hiddema: Dan heb ik het misschien verkeerd begrepen. Dat de deskundigheidsbevordering de bedoeling is dat het budget voor alle CRO leden wordt ingezet. Dat ongeacht wie, dat we worden geholpen met het vergaren van kennis. Dan zouden we nu voor één lid een afwijkende, ik snap de redenering, maar zijn we dan consequent?

Secretaris: Een soortgelijke brief is ook bij de andere CRO's van nationale betekenis ontvangen. Dit hebben we met de secretarissen besproken. De voorzitter van de CRO Lelystad heeft vervolgens contact gezocht met het ministerie van IenW om duidelijkheid te verschaffen. De reactie vanuit het ministerie mag ik met jullie delen: "Bij dezen ontvangt u een reactie op uw vraag of een deel van de opgehoogde subsidie mag worden gebruikt t.b.v. externe inhuur voor secretariële of andere taken ten behoeve van bewoners(organisaties). De ophoging is bedoeld om de CRO's verder te professionaliseren. IenW kan zich daarbij best voorstellen dat een deel van de extra subsidie wordt gebruikt voor extra inzet van de CRO-secretaris. Dat komt dan aan alle CRO-leden ten goede, onder wie de bewonersvertegenwoordigers. Ten overvloede, de inzet van de extra middelen dient de CRO te onderbouwen in de subsidieaanvraag voor 2021. Indien bewonersvertegenwoordigers menen dat zij behoefte hebben aan ondersteuning kunnen zij daarvoor via de Stichting Advisering Bewonersvertegenwoordigers Regionale Luchthavens (ABReL) bij het ministerie van IenW aandacht vragen.

Roelofs: Dat is helder. Het orde voorstel zoals Urlings dat formuleert, dat kan ik mij vanuit praktische grond wel voorstellen. Maar ik heb wel het idee en de neiging om dan toch te zeggen dat het veel meer valide is, als je de CRO's wil professionaliseren prima niets mis mee, maar dit duidt toch veel meer op het gelijk schakelen van (en daar kan ik mij alles bij voorstellen voor bewonersvertegenwoordigers die het veel moeilijker zullen hebben om helemaal op het gelijk schalige niveau te komen qua informatie en kennis), maar dan zou ik het veel meer voor de hand vinden liggen dat het ministerie apart via de Stichting ABReL, die is daar voor en die is expliciet voor de bewoners met name opgericht, dat het ministerie rechtstreeks de Stichting ABReL van subsidiemiddelen gaat voorzien en dat niet gaat vervuilen via de CRO deelname. In mijn perceptie gaan anders dingen door elkaar lopen. Ik weet niet of we dat moeten willen. Voor 2021 in praktische zin kan ik mij er iets bij voorstellen in het licht van die brief. Ik vraag mij af, zeker in het licht van het antwoord van de secretaris, of het ministerie zich daar toch niet impliciet mee uitspreekt dat zij het meer voor de hand vinden liggen dit via de Stichting ABReL lijn te laten lopen en niet via de CRO zelf.

Poelstra: Daar wil ik aan toevoegen, als er zoveel kennis wordt gespuid, wordt die dan ook gedeeld met de overige deelnemers?

Roelofs: Terecht punt. Daarin schieten we misschien soms wat tekort, maar het heeft ook allertzins te maken met deels de frequentie maar anderszins toch een beetje de rol en taakomvatting van wat de CRO precies is. En als je het echt gaat hebben over heel inhoudelijke thema's als bijvoorbeeld het specifieke Luchthavenbesluit, dan is het de vraag of de CRO daarvoor echt het portaal is om daar echt actief in te participeren. Ik vraag mij dat echt af, omdat daarin ook bepaalde belangenafwegingen zitten en de CRO is een veel meer onafhankelijk functionerende instantie die in samenspraak met de omgeving moet zorgen voor een goede harmonie tussen enerzijds luchthaven en anderzijds de omgeving. Niet zozeer het portaal om alle ins en outs van het Luchthavenbesluit door te akkeren. Omdat ik bepaalde mandaten heb vanuit mijn provinciebestuur, zo geldt dat ook voor Drenthe en ook voor de luchthaven. En daar kom je nooit op één niveau mee.

Dat hoeft op zich ook niet, maar daar is de CRO gewoon niet het vehikel voor. En dat hebben we in het verleden bij de taakopvatting heel duidelijk geschetst. Dat blijf ik een heel lastig punt vinden.

Voorzitter: Mag ik de discussie als volgt samenvatten:

Deskundigheidsbevordering dat is een hele belangrijke zaak. Maar het voorstel zal zijn om dat gewoon rechtstreeks te laten verlopen vanuit het Ministerie met de Stichting ABReL en niet via de CRO. En voor de praktische kant om 2021 dat uiteindelijk wel te doen omdat het anders niet meer georganiseerd kan worden.

Poelstra: Dan wel nogmaals het verzoek om deze informatie te delen met de andere deelnemers in het overleg.

Secretaris: Hoe verhoudt dit zicht tot het antwoord van het ministerie van de CRO Lelystad?

Roelofs: Het ministerie betaald deze middelen ook en dan gaan we daar een andere weg in vinden voor de toekomst.

Mulder: Ik kan mij ook praktisch voorstellen als blijkt dat het wel rechtstreeks gefinancierd wordt, dan speelt dit niet, en kan ik dit terug draaien dan hoeft dit niet.

Poelstra: Doen de andere CRO's dit ook, of zijn wij dan de enige CRO die hier aan toevoegt in geld?

Secretaris: De andere CRO's hebben vandaag ook overleg en bespreken dit onderwerp ook. Volgens mijn informatie wijzen de CRO Lelystad en Maastricht het verzoek af. Bij Rotterdam ligt het nog open.

Poelstra: Het lijkt mij niet slim om ons budget als enige van alle CRO's te besteden.

Voorzitter: Dit is best een dilemma, dat we dan een andere koers varen dan de andere CRO's.

Urlings: Dan kunnen we maar één ding doen en dat is aanhouden tot het volgende overleg. En in de tussentijd de informatie van het ministerie en de andere CRO's verzamelen.

Oostmeijer: Ik zou ook voorstellen dat je even wacht tot het volgende overleg, maar in de tussentijd kijkt of het ministerie niet over de brug wil komen. Dat lijkt mij veel praktischer.

Voorzitter: In tussentijd informatie verzamelen bij het ministerie en de andere CRO's en dit in een volgend overleg aan de orde brengen.

- d. Beantwoording Kamervragen over de toekomst van GAE.
- e. Beantwoording Kamervragen over tekort aan luchtverkeersleiders op Eindhoven Airport en GAE.
- f. Circulaire 2021 (onkosten)vergoeding en bezoldiging politieke ambtsdragers van provincies. Vergoeding bewonersvertegenwoordigers en het lid vanuit IVN.
- g. Kamerbrief over scenariostudie impact COVID-19 op luchtvaart.

Secretariaat: info verzamelen, wat is het standpunt van het ministerie en die van de andere CRO's?

h. Beantwoording Kamervragen over het bericht dat GAE soms dicht is door tekort luchtverkeersleiders. i. Kamerbrief over toetsbrieven Ontwerp-Luchtvaartnota. j. Handhavingsrapportage GAE gebruiksjaar 2019-2020. k. Kamerbrief over onderzoeken vogelmonitoring Lelystad Airport. l. Voortgangsbrief programma Luchtruimherziening. m. Kamerbrief over onderzoek NLR HEPA-filters aan boord van vliegtuigen. n. Antwoorden vragen Luchtvaartnotaoverleg. o. Beantwoording Schriftelijk Overleg Luchtvaart 21 april 2020. p. Kamerbrief over RIVM rapport over WHO richtlijnen voor omgevingsgeluid en motie Schonis. q. Beantwoording Kamervragen over afschieten dieren op GAE. r. Besluit Wob-verzoek plan van aanpak GAE. s. Kamerbrief bij Nederlands luchtvaartveiligheidsprogramma 2020-2024. <u>Uitgaande stukken:</u> t. Aanvraag subsidiegelden 2020 Meldingenloket vliegverkeer GAE, provincie Drenthe. u. Aanvraag subsidiegelden 2020 Meldingenloket vliegverkeer GAE, provincie Groningen.	
9. Bespreekpunten A. CRO+ en kennisvragen vanuit de leden <u>Secretaris:</u> Het ministerie van IenW wil graag weten welke kennisvragen er bestaan vanuit de leden van de CRO. Zodat ze invulling kunnen geven aan de bijeenkomsten die ze willen organiseren voor de leden van de CRO's. Zijn er kennisvragen welke ik met het ministerie kan delen? <u>Poelstra:</u> De Luchtvaartnota is nog lang niet helder en er wordt heel veel op de agenda vooruit geduwd. Ik vind het ene hele lastige vraag tot nu toe. <u>Van den Berg:</u> Ik wil iets meer weten over het stikstofbeleid en luchtvaart. Meer duidelijkheid.	Secretariaat: de twee onderwerpen

inhoudelijk met een wat kleiner comité daar over te spreken. Wat ik wel wil aangeven is dat het volgens mij nog niet aan de orde is dat we hierover besluitvorming kunnen nemen. Wat ik mis in de begroting is de reserve van de CRO van 2019.

Roelofs: Enerzijds blij dat de middelen van de CRO substantieel verhoogd worden, in het licht van de verdere professionalisering en de druk vanuit diverse politieke gremia. Op zich blij met verruiming van middelen. Maar uiteraard zal het niet vreemd zijn dat wij als subsidienten voor het Meldingenloket, wat eigenlijk in de middelen pot valt van de SOCROLE (de stichting ondersteuning CRO Eelde), voor structureel € 50.000 per jaar (€ 25.000 elk als provincie). Waarin ook een groot deel administratieve kosten zitten voor het Meldingenloket zitten en de behandeling van de meldingen die natuurlijk behoorlijk aan het oplopen zijn. Dat wij ons natuurlijk nu wel afvragen hoe we de € 70.000 nu moeten duiden in relatie tot onze subsidie. Dat valt hier niet 1 op 1 uit te destilleren. Ik steun het voorstel van Hiddema, niet om die € 70.000 ter discussie te stellen, maar wij willen wel duiding en duidelijkheid hebben over wat wij moeten doen met onze aanvraag subsidie 2021 van het Meldingenloket. Deze hebben wij ook beiden bij de provincies aangehouden. Voorstel om het 11 januari 2021 in een kleiner comité goed met elkaar door te spreken en dat vervolgens terug te leggen aan de complete CRO.

Voorzitter: De afspraak is dat we in het en petit comité op de begroting terug komen.

Secretaris: Het egaliseriereserve van 2019 staat onderaan op bladzijde 4 van 4.

Hiddema: Ik kwam net tot de ontdekking dat ik 2019 zei, maar eigenlijk het reserve van 2020 bedoelde. Juist omdat er veel vergaderingen zijn uitgevallen, kan ik mij voorstellen dat er meer overblijft dan andere jaren.

Urlings: Formeel kunnen we wel besluitvorming plegen over de basisbegroting van € 35.000.

Roelofs: Dat is wat mij betreft geen enkel probleem. Er moeten natuurlijk wel liquide middelen blijven. Doorgang en voortgang van de CRO moet niet in het gedrang komen inderdaad. Nu een tussenbericht naar het ministerie.

Urlings: Nee, ik ben het niet met je eens. Ik zou gewoon de € 70.000 aanvragen. Dan loopt dat tenminste. En over de besteding van die € 35.000 extra, de definitieve invulling in februari te besluiten.

Roelofs: Eens.

Voorzitter: € 70.000 aanvragen en voor het volgende overleg in februari vaststellen.

Hiddema: Bij de toelichting op de begroting onder bestuurskosten staan de

CRO+ , 2 bijeenkomsten van het ministerie en er staat daarnaast nog vijf overige bijeenkomsten. Als je dan alle overleggen bij elkaar optelt zit je op twaalf overleggen. Dat betekent één keer per maand bij elkaar komen. Ik kon mij niet goed voorstellen wat die overige overleggen dan zijn. <u>Secretaris</u>: Dit zijn overleggen waar de bewonersvertegenwoordigers en het lid vanuit IVN aan deel nemen buiten de overleggen van de CRO om. Zoals een MMT platformavond. Ik kan mij voorstellen gezien de ontwikkelingen in de luchtvaart dat er meer overleggen gaan plaatsvinden. Vandaar meer overleggen begroot. <u>Hiddema</u>: Oké. <u>Secretaris</u>: Moet ik deze begroting wel meesturen met de aanvraag? <u>Urlings</u>: Ik zou deze begroting indienen onder de mededeling dat we in februari nadere besluitvorming plegen over de invulling van die extra € 35.000. <u>Voorzitter</u>: Akkoord.	Secretariaat: aanvragen subsidie € 70.000 inclusief de concept begroting en jaarplan. Met mededeling in februari nadere besluitvorming invulling extra € 35.000. Secretariaat: agenderen overleg februari 2021.
C. Concept Jaarplan 2021 <u>Voorzitter</u>: Ook hier besluitvorming plegen over de invulling in februari, deze is gekoppeld aan de begroting.	Secretariaat: agenderen overleg februari 2021.
D. Overlegschemata 2021 <u>Roelofs</u>: Het ziet er anders uit dan de voorgaande jaren, misschien behoeft dat nog enige toelichting. Voorheen kregen we een aantal vergader data, je ziet nu hoe de toeloop naar zo'n overleg is. Daarin keert een voorstel terug van een in een verleden gehanteerde werkwijze waarin wij een soort vooroverleg ter ondersteuning van de voorzitter en secretaris wordt georganiseerd. Wij hopen daarmee dat de frequentie en de voorbereiding weer een kwaliteitsimpuls kunnen krijgen. <u>Secretaris</u>: Ik heb dit overzicht zo gemaakt omdat het een raar jaar was. Zodat er voor volgend jaar een duidelijk overzicht is voor alle leden welke overleggen er plaatsvinden t.b.v. het overleg van de CRO. Maar ook dat je kan zien wanneer ik stukken nodig heb voor een goede voorbereiding. Met het verzoek dan ook mij te benaderen met informatie t.b.v. het komende overleg van de CRO. <u>Voorzitter</u>: Schema vastgesteld.	Secretariaat: publiceren data overleg CRO op de website.
E. Meldingenrapportage 2019; <u>Poelstra</u>: Ik heb nog één vraag, ik ben nieuw. Je ziet een absurde stijging van 2017 naar 2018. Wat was daar toen de reden toe? We hadden toen geen absurde stijgingen van vliegbewegingen en de baan 01-19 er al een jaar eerder	

uit is gegaan. Ik zoek achtergrond om die meldingen te verklaren.

Secretaris: Voor 2018 hadden we geen frequente melders, melders welke 50 meldingen of meer in dienen per jaar. Vanaf 2018 was dat wel het geval. Dan zie je dus ook dat die aantallen flink oplopen.

Poelstra: Dan geeft dat een heel vertekend beeld van de overlast.

Roelofs: We werden er in die periode ook zelf over verrast werden. Dat heeft mede aanleiding gevormd om juist in 2018 in de stap naar 2019, waarin die trend zich voortzette en ook nu in 2020 zie je datzelfde beeld blijven bestaan, juist ook de bijdrage van de provincies in het Meldingenloket naar € 25.000 te verhogen om meer inhoudelijke analyses te plegen over de vraag waar komt dat nou uit voort, waar heeft dat mee te doen. Ligt het aan het samenvoegen van de vliegscholen, ligt dat aan andere factoren, ligt het aan de aandacht die er in het algemeen is op het hele luchtvaartdossier op dit moment met de Luchtvaartnota en de Luchtruimherziening. Dat is niet nieuw, dat hebben we in het verleden ook gezien. Als dat onder de aandacht is, hebben we ook in het verleden met de baanverlenging gezien dat het aantal meldingen enorm omhoog loopt. Dat is dus nog niet verklaard, maar zaak om dat nu dus juist wel proberen te analyseren de komende periode.

Poelstra: Dat is ook waar ik als luchthaven heen wil, dat we ook als luchthaven een beeld hebben van het aantal meldingen in relatie tot het aantal melders. De stijging in vliegbewegingen begon pas in mei 2019. Dus het is niet logisch.

Secretaris: Toevoeging vanuit de Meldingenrapportage 2018. 'De toename van het aantal meldingen laat zich niet eenvoudig verklaren. Belangrijkste aspecten zijn: - Er is een stevige landelijke maatschappelijk discussie over de luchtvaart in Nederland ontstaan met veel publiciteit daar omheen. De discussie is het gevolg van verschillende ontwikkelingen rondom bijvoorbeeld Lelystad Airport (belevingsvlucht, metingen), de geluidberekeningen voor de MER en het klimaat debat; - De zomer van 2018 was langdurig (uitzonderlijk) warm en zonnig. Door openstaande ramen en deuren en buiten zijn, wordt het door vliegtuigen en helikopters veroorzaakte geluid sterker waargenomen.' Ook Rotterdam ziet een enorme stijging in aantal meldingen dit jaar.

Roelofs: Terwijl ook op Rotterdam een enorme daling is aan het aantal vliegbewegingen.

Van den Berg: Ik herinner mij dat er toen nog gesproken werd over het eventueel voeren van gesprekken met de frequente melders. Om er achter te komen wat er nou precies aan de hand was.

Secretaris: Met een aantal is wel gesproken. Dit jaar zijn er tot nu toe 6 frequente melders. Met 3 personen is gesproken, met de KLM Flight

Academy en de luchthaven.

Poelstra: Misschien met die mensen een CRO+ doen, dan hebben we in één keer de juiste doelgroep lijkt mij.

Mulder: Je ziet wel, ook voor 2020, het zijn drie of vier mensen die zorgen voor misschien wel 80 % van de meldingen. Dus het is een hele kleine groep, het kan uiteraard wel terecht zijn. Belangrijk om de belangrijkste meldingen boven water te krijgen.

Gerritsen: Wij worden met regelmaat gebeld door mensen. En in 80/90 % van de gevallen zijn dat de twee of drie mensen die frequent bellen met dezelfde dingen en die dat herhaaldelijk blijven doen. Ik denk inderdaad dat het beeld dat een heel groot gedeelte bij één groep frequente melders weg komt correct is.

Poelstra: Is er ook een nationale analyse van de melders van de andere CRO's in relatie tot het aantal vliegbewegingen, exacte routes en dalings- en stijgingsgraden? Daar ben ik wel heel benieuwd naar. In vergelijking met Rotterdam en andere luchthavens ten opzichte van de verschillende taakgebieden zoals bijvoorbeeld vrachtverkeer of lesverkeer.

Secretaris: Nee op dit moment niet. DCMR (Rotterdam) en ik hebben daarom wel contact, we hebben namelijk wel de wens er samen naar te kijken en waar mogelijk te uniformeren.

Poelstra: Dan zie ik een mooie toepassing voor die € 35.000.

F. Meldingenrapportage eerste kwartaal 2020;

Urlings: We hebben lang gestreden voor nieuwe lesvliegtuigen die zijn er nu, maar ik weet niet wat nieuw en oud is. Wat is het effect van de nieuwe lesvliegtuigen?

Poelstra: Het grappige is dat het meest stille toestel in deze weer bovenaan de lijst staat. Volgens mij is het zo dat als je de meest lawaai gevende toestel van de lijst afhaalt automatisch het volgende toestel naar boven gaat. Wat dat betreft doe je het niet snel goed als vlieschool of luchthaven.

Gerritsen: Dat is heel merkwaardig. Diamond – DA42 die we hebben dat is het nieuwste vliegtuig, het zuinigste en het stilste vliegtuig. Qua geluidscategorieën zitten overigens andere vliegtuigen die TB10 en TB20 zitten eigenlijk wel in dezelfde categorie maar in de beleving maken die wel wat meer geluid. Gek genoeg heel veel DA42 meldingen. TB10 is meer, terwijl TB20 eigenlijk meer lawaai maakt. Dus die verdeling is merkwaardig.

Secretaris: Dit bespreken in het overleg van 11 januari. In de jaarrapportage van 2020 moeten we goed onderscheidt maken tussen de frequente en overige melders en kijken of we daar iets uit kunnen halen.

Poelstra: Een tip voor de volgende rapportage om de geluidscategorie bij het

toestel te zetten voor de niet luchtvaardenden onder ons.

Secretaris: Gaan we toevoegen.

G. Meldingenrapportage tweede kwartaal 2020

Hiddema: In de samenvatting staat aangegeven dat er 173 meldingen dubbel zijn ingediend en dat daardoor het aantal meldingen op 405 uitkomt. Maar als ik dan vervolgens in de tabellen kijk, staat daar nog wel 587. Zou dat niet met elkaar in overeenstemming moeten zijn?

Secretaris: De tabel 4 is een overzicht van het totale aantal meldingen, om een overzicht te geven van alle ingediende meldingen. De tabellen navolgend hierop zijn zonder de dubbele meldingen, de meldingen buiten de TMA en de meldingen die geen betrekking hebben op GAE.

Voorzitter: 11 januari kijken we waar we en of we nog verbeteringen kunnen aanbrengen in de rapportages.

H. Definitieve Luchtvaartnota 2020-2050

Poelstra: Wellicht ter aanvulling voor de mensen die niet in de luchtvaart zitten is er vanuit de concept en uiteindelijke versie de systeemgedachte geïntegreerd, ook vanuit onze lobby. Dat je nationale systeembenadering hebt op de luchthavens in plaats van alleen Schiphol Group en regionale luchthavens.

Van Dijken: Wij hebben daar inderdaad afgelopen jaar sterk op die systeemgedachte gelobbyd. En heel plat geslagen en in Jip en Janneke zeggen we, benader nou de capaciteit van de luchthavens die wij in Nederland hebben, en dan met name de luchthavens van nationale betekenis dus dat zijn Schiphol, Eindhoven, Rotterdam, Maastricht, Eelde en Lelystad eventueel op langere termijn. Benader dat als één capaciteitsaanbod en verdeel de vraag die je hebt ook over die velden. Dus beconcurrer elkaar niet, maar versterk elkaar. Kijk waar welke luchthaven goed in is, gezien de geografische locatie. En ontlast daarmee ook Schiphol. Schiphol zit natuurlijk bommetje vol, heeft ook druk vanuit de omwonenden bijvoorbeeld. Het verzoek kijk wat daar nou mogelijk is om dat te verspreiden, om die regio te ontlasten. En tegelijkertijd om andere regio's daarmee te versterken. Benader de capaciteitsvraag vanuit een landelijk perspectief.

I. Handhavingsrapportage GAE gebruiksjaar 2019-2020.

Geen opmerkingen of vragen.

10. Agenda volgend overleg

Voorzitter: De begroting en het jaarplan 2021.

Van Dijken: LVNL is helaas niet aanwezig, maar zou Remote Tower op de agenda moeten de volgende keer?

Poelstra: Wat ik begrepen had uit het verslag heeft Marlou in dit gremium al uitgebreid een presentatie gegeven over Remote Tower. Maar als er vragen over zijn kunnen we dat altijd doen.

Voorzitter: Remote Tower op de agenda voor de volgende keer.

Van den Berg: Ik zou toch graag wat meer duidelijkheid willen krijgen over het vliegen over het natura 2000 gebied het Fochteloërveen. Om dat toch uitvoeriger aan de orde te willen stellen.

Poelstra: Wellicht ten overvloede maar ik heb die meldingen ook bekeken en die komen allemaal van één persoon. Wellicht vallen die ook onder het kopje frequente melders.

Hiddema: Er is een rapport verschenen van Bureau Waardenburg en dat gaat over onder andere vliegen over natuurgebieden. Ik kan kijken of ik daar iets over kan vinden en dat via het secretariaat aan Van den Berg sturen.

Urlings: Het is misschien ook verstandig om bij de gemeente Ooststellingswerf te achterhalen waar vandaan ineens hun politieke drive komt om daar mee bezig te zijn. Het zou kunnen dat het om een frequente melder gaat, maar wellicht goed om daar te bekijken.

Poelstra: Volgens mij heeft dat ook deels te maken met de voorgenomen vliegroute naar Lelystad, die gaat daar langs. En in Friesland maken ze zich heel erg druk over de inkomende route naar Lelystad. En vanuit die aandacht is volgens mij ook die klacht merendeels verklaarbaar.

Van den Berg: Ik heb van de voorgangster van Hiddema begrepen dat dit probleem al jaren speelt, dus dat betreft de vogels in het Fochteloërveen. Dus die route van Lelystad is er bij gekomen.

Gerritsen: Dat het jaren speelt, dat klopt. Maar ik denk dat het zich jaren geleden de meldingen ook sterk rondom één persoon speelden. Ook toen werden er allerlei routes bij gehaald en naar verwezen. Maar ook naar routes die niet bestonden of aangepast werden, waarvan geschreven werd dat ze wel aangepast waren. Dit is wel een lastige denk ik.

Roelofs: Ik bevestig dat er in het verleden veel aandacht voor is geweest. Er is natuurlijk een aantal geldende vlieghoogtes als het gaat om vliegen boven natura 2000 gebieden, die staan gewoon vast. Daar zal ook Eelde zich bij het uitkomende en inkomende verkeer aan moeten committeren. Voor zover mij bekend is er nog een aantal jaren geleden wel enige optimalisatie gepleegd, juist met betrekking tot deze zuidwestelijke route. Maar dat staat mij niet helemaal helder meer voor de geest. Maar dat staat wellicht in het rapport waar Hiddema het zojuist over had. Maar er gelden gewoon bepaalde minimale vlieghoogten. Voor zover mij bekend worden die volledig in acht genomen. Dat daar enige overlast van uit gaat op die natuur en die

Commissie regionaal overleg luchthaven Eelde

habitatten, hoeven we niet te ontkennen want ik denk dat zo is. Maar ook niet helemaal te voorkomen. <u>Poelstra</u>: Ik zou als agendapunt willen inbrengen een betere analyse van de meldingen ook in nationaal verband.	Secretariaat: op agenda volgend overleg genoemde onderwerpen.
11. Sluiting Gemaakte afspraken, zie verslag. <u>Voorzitter</u>: De datum voor het volgende overleg is 18 februari 2021 om 16:00 uur. <u>Van den Berg</u>: Ik wil Urlings bedanken voor zijn voortreffelijk voorzitterschap. <u>Voorzitter</u>: Het ga jullie goed. Het was mij een eer en genoegen om bijna 8 jaar daar voorzitter van te zijn. In de richting van de secretaris en haar familie alle sterkte en succes in jullie moeilijke omstandigheden. En het werk gaat door. En ik hoop dat Eelde zijn plek zowel in het noorden als in het landelijk overleg zal blijven behouden. Het zij jullie allen gegund. Tot ziens. De voorzitter sluit het overleg om 18:00 uur en bedankt de leden en gast voor hun aanwezigheid.	